

Dịch vụ Tập nói và Ngôn ngữ cho trẻ em sơ giáo là gì?

Dịch vụ Tập Nói và Ngôn ngữ Cho Trẻ Em Sơ Giáo Toronto là dịch vụ cộng đồng nhằm hướng dẫn trẻ em sơ giáo từ khi sinh ra đến năm tuổi tập nói

Chương trình này cung cấp thông tin và dịch vụ cho trẻ em và gia đình trong cộng đồng, về giữ trẻ/chương trình tư liệu gia đình/nơi sinh hoạt/các lớp ấu nhi, bệnh viện địa phương và các trung tâm cộng đồng gần nơi các em sống.

Tờ giới thiệu này cho bạn biết trẻ em tập nói và nghe như thế nào theo từng lứa tuổi. Nên nhớ mỗi em mỗi khác. Nếu bạn nghĩ là con bạn bị chậm nói, hãy gọi Dịch vụ Tập Nói và Ngôn ngữ Cho Trẻ Em Sơ Giáo Toronto số (416) 395-0411

Trẻ em học nói ra sao (0-2 tuổi)

Em bé học bằng cách nghe tiếng nói và âm thanh. Chẳng bao lâu, em học cách phát ra những âm để nói cho bạn biết nó cảm thấy hoặc muốn cái gì. Các em phát triển theo mức độ riêng. Có em làm được sớm. Có em cần thêm thời gian. Đây là một số những việc hầu hết các em đều làm được:

Em bé còn rất nhỏ (từ sơ sinh đến 3 tháng)

- nhảy lên khi nghe tiếng động mạnh
- bình tĩnh khi nghe bạn nói nhỏ nhẹ
- mỉm cười với bạn

Đến 6 tháng, hầu hết trẻ:

- nhìn mặt bạn khi bạn nói
 - làm tiếng động để bạn chú ý
 - khi bạn nói em phát âm trở lại
 - cười với bạn và người nhà
- Khi nào cần gọi để được giúp:
- Bé không có phản ứng với tiếng nói của bạn hoặc những âm thanh khác
 - bé không cười hoặc phát âm khi thức
- Bạn làm gì để giúp bé học:
- Nói chuyện với bé khi bạn tắm rửa, mặc quần áo hoặc cho bé ăn
 - hát ca dao hoặc những bài hát

- chơi trò chơi “ú òa”
- cho bé xem sách hình và nói chuyện về những hình bạn xem
- nhìn thẳng vào mặt bé khi nói chuyện

Đến 12 tháng, hầu hết các em đều:

- hiểu được tên nó
- hiểu những từ như “bye-bye” hoặc “đứng lên”
- nói được như “ba ba, na na, ga ga”
- cười ra tiếng và bắt chước phát âm như bạn

Khi nào cần gọi để được giúp:

- khi bạn nói “bye-bye” và vẫy tay, bé không vẫy tay lại
- bé không nhìn vào đồ vật hoặc với tay lấy đồ để chỉ cho bạn biết

Đến 15 tháng, hầu hết trẻ biết:

- thay phiên phát âm với một người khác
- nói 2 hoặc 3 từ nhưng không rõ
- hiểu chữ “không” và lắc đầu
- với tới hoặc chỉ vào món đồ trong lúc phát ra âm
- hiểu câu hỏi, yêu cầu đơn giản như “mũi con đâu?” “đưa giày mẹ xem”

Khi nào cần gọi để được giúp:

- khi con bạn không cố gắng nói những từ, phát ra những âm thanh hoặc cử chỉ để nói cho bạn biết bé muốn gì

Đến 18 tháng, hầu hết các em đều:

- hiểu từ và chỉ vào thân thể như “mũi”, “lỗ tai”
- kiểm đồ khi bạn bảo, như “lấy mũ đi con”
- làm những cử chỉ mới và/hoặc những từ như bạngùng
- ra dấu hoặc nói “nữa đi” để xin thêm

Khi nào cần gọi để được giúp:

- khi con bạn không làm những cử chỉ hoặc những âm như bạn
- con bạn đã bắt đầu dùng từ rồi ngừng

Đến 21 tháng, hầu hết các em đều:

- chỉ vào tấm hình hoặc dấu hiệu, như khi có ai hỏi “McDonald đâu”
- chơi đồ chơi và giả bộ dứt cho búp bê ăn hoặc chạy xe
- nói khoảng 10 từ hoặc nhiều hơn
- hiểu và làm theo mệnh lệnh “uống nước đi” hoặc “ngồi xuống”

Khi nào cần gọi để được giúp:

- khi con bạn nói ít hơn 10 từ
- con bạn không biết chơi trò chơi giả bộ

Đến 24 tháng, hầu hết các em đều:

- hiểu nhiều hơn nói
- nói hai từ như “thêm sữa”
- nói “cái gì đó” (nghe như chái gì đó)
- có thể lấy ra một vật từ nhiều vật, như một cái tách, khi có ai bảo lấy

Khi nào gọi để được giúp:

- khi bạn không hiểu con nói gì
- con bạn dùng rất ít từ hoặc không biết ráp từ lại với nhau

Bạn giúp con trong lứa tuổi này bằng cách nào?

- nói đơn giản, rõ, chậm khi nói với con
- nhìn thẳng và mặt con khi nó nói chuyện với bạn
- Khen ngợi con khi nó nói
- nghe nhạc và sách thiếu nhi và lắng nghe con bạn
- nói với con về những địa danh và kinh nghiệm mới trước khi bạn đi, trong lúc ở lại đó và lúc về nhà
- mở rộng những gì con bạn nói. Nếu nó nói “con chó” bạn nói “chó lớn”
- hỏi những câu để khuyến khích con nói chuyện
- làm những âm thanh (thí dụ như tiếng chim cu hoặc chim bồ câu)
- quay về phía có âm thanh mới

Khả năng ngôn ngữ của trẻ em phát triển thế nào (2-5 tuổi)

Hầu hết trẻ em trong lứa tuổi từ 2 đến 5 tuổi học rất nhiều. Số từ các em học tăng lên nhanh chóng. Các em hay hỏi nhiều thứ trong sinh hoạt hàng ngày nên khả năng nói cũng tăng. Các em thích nghe kể chuyện và âm nhạc. Các em thường bắt bạn đọc lại chuyện cũ. Nhiều khi các em nhớ những từ trong chuyện rất rõ như thể là các em biết đọc rồi vậy. Đến tuổi vào trường, các em phải đủ khả năng nói và nghe thông thạo.

Từ 2-3 tuổi, hầu hết các em đều có thể:

- nói câu ngắn, như “con làm đó” hoặc “ba đi xe”
- làm theo những yêu cầu đơn giản như “cho gấu đi ngủ đi”
- đặt đồ vật đúng chỗ nếu bạn cất nó “ở trong”, “ở trên” hoặc “ở dưới”
- nói chuyện với người trong nhà hoặc người quen
- nghe kể chuyện và trả lời câu hỏi đơn giản
- bắt đầu thêm vần cuối vào từ

Khi nào cần gọi để được giúp

- Con bạn bực vì không nói được
- Bạn không hiểu con mình nói gì
- Con bạn không nói được hai từ một lần
- con bạn không lắng nghe

Từ 3-4 tuổi, hầu hết các em đều có thể:

- dùng câu có 4-6 từ
- đưa ra những yêu cầu như: sửa cái này cho con”
- hỏi nhiều câu như cái gì, ở đâu, tại sao
- nói về những gì nó đã làm
- nói chuyện với chính nó và đồ chơi
- kể chuyện hoặc hát một bài
- nói cho bạn biết nó cảm thấy ra sao (“Con mệt”)

Bạn giúp cho con học trong lứa tuổi bằng cách nào?

- lắng nghe khi con nói. Gật đầu hoặc mỉm cười cho nó thấy mình hiểu. Khi con hỏi, hãy trả lời
- cho con chơi với các trẻ em khác
- nói cho con sự vật giống nhau hoặc khác nhau thế nào
- giúp con diễn tả cảm nghĩ và ý tưởng
- nói những từ hoặc phát âm từ khó. Bảo con nhìn vào miệng bạn khi bạn phát âm
- đọc chuyện dài hơn. Khuyến khích con kể chuyện bằng sách và tranh ảnh

Đến 5 tuổi, hầu hết trẻ em đều:

- dùng câu như người lớn
- phát âm đúng hầu hết các âm
- giải nghĩa một số từ quen thuộc
- dùng câu diễn tả đồ vật
- giải thích cách giải quyết việc đơn giản hiểu và làm theo yêu cầu có liên hệ với nhau như “lấy bút màu, vẽ cái hình và cất nó trong tủ lạnh”

Khi nào cần gọi để được giúp

- khi con bạn không nói được trọn câu
- con bạn không thích chơi với trẻ khác
- con bạn không làm theo lời yêu cầu

NẾU CẦN GIÚP ĐỠ ĐỪNG CHỜ!

Hãy gọi Dịch vụ Tập Nói và Ngôn Ngữ Cho Trẻ Em
Sơ Giáo Toronto 395-0411

- Nếu bạn lo sợ vì thấy con mình chậm nói
- Nếu bạn có thắc mắc về cách con mình tập nói
- Nếu bạn muốn biết cách để được giúp

Cám ơn Chương trình Tập Nói cho Trẻ em sơ giáo Ottawa-Carleton đã cho phép in tài liệu trong tờ giới thiệu này

Dịch vụ tập nói
Và ngôn ngữ
Cho trẻ em
Sơ giáo
Toronto

- Can thiệp kịp thời
- Phương tiện đơn giản
- Nhận xét đánh giá
- Can thiệp nhiều cách
- Đặt kế hoạch chuyển tiếp
- Hỗ trợ cha mẹ
- Phổ biến rộng rãi